

non quòd efficiendivim habeat, sed quòd ab habitu proficiantur : nihilo enim ad agendum aptiores sumus, quòd medicinā, aut artem exercendorum corporum tenemus. Quòd si non propter has causas prudens statuendus est, sed ut probi efficiamur: certè iis qui iam probi sunt, nihil profutura prudentia est. Præterea nec iis, qui virtute præditi non sunt. Nihil enim refert, utrum ipsi prudentes sint, an prudentibus obtemperent. Hoc enim satis fuerit, quæ admodum satis est in valetudine curanda. Nam tametsi valere velimus, non tamen medicinam discimus. Præterea absurdum esse videatur, prudentiam, maiorem, quàm sapientiam, dominantium obtinere, cum ea sit deterior. Nam ea quæ efficit, in vnaquaquæ agenda præest, atque imperat. De his igitur nunc dicendum est. Adhuc enim de iis duntaxat quaesivimus. Ac primum quidem dicimus, eas virtutes per se necessarij esse optabilis & expectandas, cum utraq; utriusq; partis animi virtus sit, etiam si neutra earum quicquam efficiat. Deinde efficiunt illæ quidem, veruntamen non ut valetudinem medicina, sed ut valetudo, sic sapientia vitam beatam. Nam cum sit pars vniuersæ virtutis, eo, quòd inest ut habitus, & quòd suo munere fungitur, beatum facit. Præterea ex prudentia, atque ex ea virtute, quæ ad mores pertinet, opus absolvitur. Virtus enim scopum, qui proponitur agenti, rectum efficit: prudentia vero ea, quæ ad scopum referuntur, & quæ conducunt. Quartæ autem animi partis, in qua vis inest alendi, nulla talis virtus est. Non est enim in ea positum, ut agamus, vel non agamus. Sed quod supra obiectum est, nihilo nos aptiores ad res honestas & iustas à prudentia effici, paulo altius nobis huius rei reperendum principium est, hinc ordientibus. Quemadmodum enim quosdam, qui res iustas agunt, nondum iustos esse dicimus, ut qui ea, quæ legibus constituta & præscripta sunt, faciunt vel inuiti, vel ignorantia, vel propter aliud quippiam, non propter ipsa (atque agunt ea, quæ sunt agenda, & quæ virum bonum oportet agere) sic par est, ut videatur, vnumquemque certè quodam modo affectum quidque agere, ut sit bonus: dico autem, verbi gratia, propterea quòd tale consilium ceperit, & earum rerum, quæ aguntur, causa. Consilium igitur rectum, virtus efficit. Ea autem dispicere, quæ illius causa agi consueverunt, hoc non virtus, sed cuiusdam alterius facultatis munus est. De quibus accuratius & planius est dicendum. Est igitur vis, seu potestas quædam, quam Solertiam vocant. Hæc autem eiusmodi est, ut ea, quæ ad scopum propositum pertineat, agere & con-

A οὐδὲν γὰρ σκοπεῖται πρὸς τὸ εἶναι τὴν ἰσχυρὰν ἢ γυμναστικὴν ἰσχυρὰν. εἰ δὲ μὴ ταύτων χεῖριν φρονέειν δεῖται, ἀλλὰ τὸ γυμνάσαι, τοῖς οὖτοι ἀπουδαίμιοι οὐδὲν ἀλλ' εἰναι χεῖρὸς ἰσχυρῶν, οὐδὲν πῶς μὴ ἔχουσι· οὐδὲν γὰρ δεῖται ἀποῦ εἶναι, ἢ δεῖται ἔχουσι πρὸς δεῖται· ἰσχυρῶς τ' ἔχειν ἀλλ' οὐκ ἀποῦ καὶ ἀπὸ τῶν ὑγίαιναν· βουλομένοι γὰρ ὑγιάειν, ὁμοίως οὐ ματασώμεθα ἰσχυρῶν. πρὸς δὲ τοῦτοις, ἀποῦν ἀλλ' εἶναι δόξαι εἰ χεῖρὸν τῆς σοφίας οὖτοι, κυρωτέρως αὐτῆς ἔσται ἢ γὰρ ποιοῦσα, ἀλλ' ἢ ὅππῃ πρὸς ἀπὸ εἶναι. ἀπὸ δὲ τούτων λεκτέον· νῦν μὲν γὰρ ἠπόρηται ἀπὸ αὐτῶν μόνον. πρὸς τὸν μὲν οὖν λέγουμεν, ὅτι καὶ αὐτὰς αἰαγχεῖν αἰρετάς αὐτὰς εἶναι, ἀρετάς γ' οὖτοι, ἑλατέραν ἑκατέρω μορίου καὶ εἰ μὴ ποιοῦσι μὲν, μὴ δ' ἑτέρας αὐτῶν ἔπιπται καὶ, ποιοῦσι μὲν, ἔχουσιν ἰσχυρῶν, ἢ ὑγίαιναν, ἀλλ' ὡς ἢ ὑγίαιναν οὖτοι ἢ σοφία, ἢ δαμνοῖαν. μίση γὰρ οὖτοι τῆς ὀφθελος ἀρετῆς, τὰ ἔχουσι ποιεῖν, καὶ τὰ ἀνερχέιν δαμνοῖαν. ἔπ, τὸ ἔργον δόξαται κατὰ τὸ φρονέειν καὶ τὴν ἠδυνῶν ἀρετῶν ἢ μὴ γὰρ ἀρετῶν, τὸν σκοπὸν ποιεῖ ὁρδόν ἢ φρονέειν, τὰ πρὸς τῶτον. τὸ δὲ τετάρτου μορίου τῆς ἰσχυρῶν· ἢ ἔστιν ἀρετῶν τοιαύτη, τὴν ἀρετῶν οὐδὲν γὰρ ἰσχυρῶν πρὸς φέειν, ἢ μὴ πρὸς φέειν. ἀπὸ δὲ τῶν μὲν εἶναι σκοπεῖται πρὸς οὖτοις διὰ τῶν φρονέειν, ἢ καλῶν καὶ δικαίων, μικρὸν αὐθῶν ἀρετῶν, λαδόντας ἀρχῶν ταῦτων ἰσχυρῶν γὰρ καὶ τὰ δικαίω λέγουμεν πρὸς φέειν πῶς οὐκ ἀποῦ δικαίω εἶναι, ὅθ' ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν νόμων τεταρτῶν ποιοῦντας, ἢ ἀκοντάς, ἢ δὲ ἀγνοῖαν, ἢ δὲ ἑτέρον τι, καὶ μὴ δὲ αὐτῶν καὶ τῶν πρὸς φέειν γὰρ εἶναι, καὶ ὅσα χεῖρ ἢ τὸν ἀπουδαίμιοι οὖτοι ὡς ἔσται, ὅτι τὸ πρὸς ἔχοντα πρὸς φέειν ἔχεται, ὡς εἶναι ἀγρόν λέγου δὲ, ὅθ' ἀπὸ πρὸς φέειν, καὶ αὐτῶν ἑνεκα τῶν πρὸς φέειν. τὴν μὲν οὖν πρὸς φέειν ὁρδῶν ποιεῖ ἢ ἀρετῶν τὸ δὲ ὅσα ἰσχυρῶν ἑνεκα πέφυκε πρὸς φέειν, ἢ ἔστι τῶν ἀρετῶν, ἀλλ' ἑτέρας δὲ δάμνω. λεκτέον δὲ ὅθ' ὅππῃ ποιοῦσι σκοπεῖται ἀπὸ αὐτῶν. ἔπ δὲ πρὸς δάμνω, μὴ καλῶν δὲ ἐνδότητα· αὐτῶν δὲ ὅθ' τοιαύτη, ὅσα τὰ πρὸς τὸν ἰσχυρῶν τοιαύτων

sequi